

ER KWAM EEN KAPELAAN UIT KEULEN. . .
ADOLPH KOLPING : ZIJN VERBLIJVEN TE OOSTENDE (1)

Adolph KOLPING werd geboren op 8 december 1813 in Kerpen bij Keulen. Hij was de zoon van een schaapherder. Aanvankelijk werkte hij als leerjongen bij een schoenmaker. Dit werk schonk hem geen voldoening. Hij wilde priester worden en zich inzetten voor de verbetering van het lot van jonge arbeiders. Theologie studeerde hij aan de universiteiten van München en Bonn, en in het seminarie van Keulen. Met enkele leerjongens stichtte hij op 6 mei 1849 in Keulen de katholieke vereniging voor leerjongens. Op dezelfde dag sprak Karl MARX in het overvolle Keulse Gürzenich over zijn "communistisch manifest". Elk wilde op zijn manier sociale wantoestanden van de tijd oplossen. Het sociaal geëngageerd werk van Adolph KOLPING is tot op vandaag tot een internationale onderneming uitgegroeid, waarvan de hoofdzetel nog altijd in Keulen gevestigd is.

Priester KOLPING was een rusteloos werker, maar had een zwakke gezondheid. Hij nam slechts enkele weken vakantie per jaar, waartoe hij meestal door een dokter gedwongen werd. Die rustperiode bracht hij telkens door te Oostende, waar lange strandwandelingen en zeebaden hem verkwikten. Adolph KOLPING was vast overtuigd van de heilzaamheid van zijn jaarlijks verblijf aan de Noordzee. Waarschijnlijk wist hij dat zijn vermaarde landgenoot GOETHE vele jaren eerder reeds, nl. in 1828, in zijn gesprekken met ECKERMANN had getuigd van de genezende kracht van de zee en de zee-lucht.

Elk jaar nam het Kolpingwerk meer uitbreiding. Des te meer had hij elk jaar nood aan zijn zeekuur. Op zijn sterfdatum 4 december 1865 waren er reeds 418 plaatselijke Kolpingverenigingen.

In Rome is de procedure voor zijn zaligverklaring reeds jaren aanhangig.

Tijdens zijn Duitslandreis in de herfst van 1980 bad paus Johannes-Paulus II bij het graf van Adolph KOLPING in de Keulse Minoritenkerk, waarvan de kapelaan rector geweest was. In een toespraak herhaalde de paus wat hij daar reeds in 1978 als aartsbisschop van Krakau gezegd had: "Solche Leitbilder wie Adolph Kolping brauchen wir für die Kirche von heute".

In 1974 verscheen de biografie van Adolph KOLPING, "Die grosse Tat" (Verlag Klaus Hesse-Mülheim), geschreven door Michael HANKE.

Dagboekfragmenten en brieven

In zijn tijdschrift "Rheinische Volksblätter für Haus, Familie und Handwerk" schreef KOLPING zijn indrukken neer over zijn verblijf in Oostende. Zijn proza is nogal moraliserend of kritisch van aard. Misschien is het wel geen toeval dat de omstreden Vlaamse priester Lodewijk VAN HAECKE, die toen leraar aan het college van Oostende was, vanaf

1861 zijn tijdschrift "Zeesterrre" uitgaf, waarmee hij jonge mensen wilde "verzetten en verlichten langs de mistige levensweg". In het hier opgenomen stuk van KOLPING "de oude kapitein", beschrijft hij zijn kostbaas die havenkapitein was te Oostende.

Elementen uit de brieven en dagboeken van Adolph KOLPING overtuigen ons dat zijn beschrijvingen in het tijdschrift een min of meer waarheidsgetrouwe weergave zijn van de realiteit.

Tijdens zijn talrijke bezoeken verbleef hij telkens in de Jozef II-straat 33 bij havenkapitein VANDENSTEENE. Dat hij uit pastorale bezorgdheid zijn gastheer en gastvrouw enigszins vromer heeft voorgesteld dan ze in werkelijkheid waren, is mogelijk, maar allesbehalve zeker. Immers ook uit de dagboekfragmenten blijkt dat de kapitein een groot vertrouwen in het rozenkransgebed had.

Wanneer KOLPING in Oostende aankwam, had hij meestal een vermoeiende treinreis achter de rug. In de zomer van 1863 had hij zelfs 1 1/2 uur vertraging door een spoorwegongeval. Vijf wagens van de trein werden door een andere weggereden. Er waren geen gekwetsten, en KOLPING schreef het ongeval toe aan de domme haast van een machinist. Hij was om 10u 30 vertrokken uit Keulen, en kwam in Oostende aan met een boemeltreintje om 9 u 45 's avonds.

Bij zijn aankomst verwelkomde de kapitein hem vanuit zijn bed. Zijn echtgenote of een huishoudster bood hem brood en bier aan. Na een avondgebed ging hij tenslotte ook slapen.

De gezondheidskuur die hij in Oostende volgde, bestond meestal uit lange strandwandelingen tot aan Mariakerke, en uit zeebaden. Slechts na zijn morgenwandeling nam hij het ontbijt. Vanuit zijn kamer had hij zicht op de oude kerktoren die hij in een brief als volgt beschrijft: "die graue Kirche mit ihrem ziemlich uniförmlichen Turme".

Het middagmaal gebruikte hij meestal in het eethuis "Het Lammetje" midden een internationaal gezelschap. Ook daar was iedereen bekommerd, wanneer zijn gezondheid hem in de steek liet. De waardin van het spijshuis zei hem eens: "Wir haben recht gebetet, dass Sie wieder gesund werden".

Wat hij wel miste in de badstad, was een glas Moezelwijn. Die was er echter buitengewoon duur. Zo liet hij er een dozijn uit Keulen naar Oostende sturen.

Er waren zeer vele Joden in de stad met vakantie, want in een brief schreef hij: "Die Juden spielen wieder die Hauptrolle und machen Wind in Übermass". Opgetogen was hij vooral over de heilzaamheid van de zeelucht.

In een zelfde brief vraagt hij hoe het kinderen van verwanten gaat. Hij schrijft: "Hören Sie...wenn ich die Kinder nach der See tragen könnte, ich täte es. Wie würde ihnen die Luft und das Spiel am Strande gut tun. Binnen acht Tagen blühten sie wie die Rosen".

Spijts de aantrekkelijkheid van zee en strand kwamen de badgasten niet altijd zo talrijk opdagen als de handelaars het wel wensten. Zo beschrijft hij in een brief van eind juli 1860 de ontgoochelde hotelhouders die vruchteloos aan de deur uitkijken naar klanten: "die mit übergeschlagenen Armen und Beinen an die Türe stehen...und auf die Gäste

lungern, die noch immer nicht kommen wollen".

Dit was echter wel naar de zin van KOLPING. Eenzaamheid beviel hem best. De indrukken die hij aan de Belgische kust opdeed, zal hij neerschrijven in zijn tijdschrift "Rheinische Volksblätter". Zijn laatste verslag zal verschijnen in september 1865, enkele maanden vóór zijn dood.

John GHEERAERT

(vervolgt)

* * * * *

OOSTENDE, STAD IN NIEUW-ZEELAND

Er is de vorige en begin deze eeuw een grote trek geweest van Belgen naar Amerika, maar ook naar Australië. Er wordt ginder nog gesproken van het "Zuiderse België".

"Sommige missionarissen, sommige ontdekkingsreizigers hebben op de eilanden in de Stille Oceaan een niet te verwaarlozen rol gespeeld. Zelfs geografisch gezien blijven daar sporen van over. Er zijn eilanden die Brussel heten, of België. En voor de kust van Auckland ligt een klein eiland waarvan de hoofdstad OOSTENDE heet. Dat komt doordat de eerste Belgische consul in Nieuw-Zeeland, een Oostendenaar, op dat eiland grond bezat en in de jaren 1850, in de tijd van de grote hongersnood in Vlaanderen, op het idee was gekomen om 200.000 Belgen te laten overkomen ! Dit is om verschillende redenen niet doorgegaan...".

Aldus Paul DE DECKKER, prof. aan de Universiteit van Auckland. (Nieuw-Zeeland) in VBO-Mededelingen 1983, nr. 13 p. 1125.

Lionel DEWULF

* * * * *

Het HEENKUNDIG MUSEUM blijft geopend tot 30 september, elke dag uitgez. dinsdag van 10 u tot 12 u en van 15 u tot 17 u.

Zag U reeds de vernieuwde secties van Uw Museum ?

- Sectie R.M.T.
- Tabakswinkel SIMON

DOE HET NU ! !